

ZDODNOŚĆ PROGRAMU EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

„NASZE PRZEDSZKOLE” Z ZAŁOŻENIAMI

PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci jest przeznaczony do instytucjonalnie zorganizowanej pracy pedagogicznej z małymi dziećmi.

Jego autorska koncepcja jest dostosowana do założeń *Podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 24 lutego 2017 roku*. Proponowany program jest, dostosowaną do nowych wytycznych, wersją programu *Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej* naszego autorstwa.

Przeobrażenia natury aksjologicznej, jakie dokonały się w ostatnim dziesięcioleciu w polskiej pedagogice, wymusiły weryfikację tradycyjnych poglądów na proces wychowania małych dzieci, a tym samym na jego cele, treści, metody. Konsekwencją tego stała się **potrzeba podejmowania prób aktualizowania założeń programowych edukacji**, począwszy od jej najniższych szczebli.

Różnorodność ujęć wszystkich aspektów związanych z wychowaniem, choć trudna do ogarnięcia i wnikliwej interpretacji, wskazuje na ogromne zainteresowanie rozwojem człowieka na każdym etapie jego życia. **Wyjątkowym z pedagogicznego punktu widzenia okresem rozwojowym jest wiek przedszkolny**, kiedy to po raz pierwszy w sposób zorganizowany, zamierzony, celowy, planowy i systematyczny dziecko poddawane jest wielorakim oddziaływaniom.

Mając na uwadze wielość koncepcji filozoficznych i psychologicznych, wyjaśniających istotę wpływów różnych czynników na rozwój człowieka oraz reakcji na nie, w programie *Nasze przedszkole* postanowiono postrzegać i interpretować zachowania dziecięce w **perspektywie transgresyjnej**, sytuującej je zawsze ponad to, czego się od nich oczekuje. **Punktem wyjściowym uczyniono aktywność dziecka, we wszystkich możliwych jej formach**, której właściwością jest działanie zmierzające do poznania samego siebie, własnych możliwości, otoczenia społeczno - przyrodniczego, relacji z innymi, ale przede wszystkim dążenia do wzrastającej samodzielności, a w konsekwencji do samostanowienia zgodnego z osobistymi potrzebami, dążeniami, aspiracjami. Przejście z tak ogólnie rozumianego podejścia humanistycznego do transgresyjnego pojmowania aktywności oznacza przyzwolenie dziecku na wykraczanie poza ustalone kanony postępowania, co w prezentowanym programie zaznaczono w hasłach mówiących o swobodzie wyborów, poszukiwaniu niestandardowych rozwiązań, podejmowaniu czynności niekonwencjonalnych, ustalaniu wewnętrznych motywów działania.

W związku z rozumieniem rozwoju dziecka nie tylko jako poznawania siebie i działania w otoczeniu, ale także jako permanentne dążenie do czegoś więcej, program *Nasze przedszkole*, pomimo *sztwności* struktury, **zakłada pełną elastyczność w toku wykorzystywania go w pracy pedagogicznej**, co w rzeczywistości oznacza **dostosowanie stawianych zadań** (najlepiej o charakterze otwartym) **do potrzeb zespołu dziecięcego i poszczególnych jednostek**, dowolność w interpretacji treści, wykraczanie ponad, i tak już rozbudowanego, zakresu materiału edukacyjnego.

W tym kontekście pojawiają się konkretne **wymagania względem nauczyciela**, który posiadając pełne kwalifikacje do pracy pedagogicznej z małymi dziećmi, powinien ponadto charakteryzować się szczególnymi cechami osobowościowymi, intelektualnymi, dydaktycznymi i wychowawczymi – będą one sprzyjać pełnemu rozwojowi dziecięcej aktywności. Z listy pożądaných cech⁴ wyszczególnienia wymagają: elastyczność w postępowaniu, umiejętność twórczego przystosowania się do zmian, pomysłowość, wysoki poziom wiedzy, twórczość w formułowaniu problemów i poglądów, samodzielność w poszukiwaniu nowych metod i środków, otwartość na problemy dzieci, dążenie do odnoszenia przez wychowanków sukcesów, wychowywanie ich na ludzi o szerokich horyzontach myślowych, aktywnie i twórczo przekształcających rzeczywistość. Jednak głównymi walorami nauczyciela, animatora zmian w dziecku, mają być: świadomość własnej roli jako autorytetu, odpowiedzialność za człowieka w jego całościowej formie oraz nieustanna refleksja metodyczna.

Realizacja potrzeby dziecka do określenia swojej odrębności, przy konieczności jednoczesnego uwzględniania indywidualności innych, wymaga uczestnictwa w procesie wychowawczo-dydaktycznym przebiegającym w **określonych warunkach środowiska sprzyjającego doświadczaniu świata**. Obok standardowych elementów wyposażenia przedszkoli najważniejszym komponentem infrastruktury, warunkującym sukces edukacyjny, jest w tym przypadku kultura życia codziennego przejawiająca się w dążeniu do zrozumienia dotychczasowych doświadczeń dziecka, poszanowaniu jego potrzeb, akceptowaniu wyrażanych poglądów, ukierunkowaniu podejmowanych działań, rozpoznawaniu motywów postępowania, dyskretnym współuczestniczeniu w budowaniu swoistej hierarchii wartości. W takim rozumieniu procesu edukacyjnego, element wychowania, czyli wspomaganie dziecka na drodze gromadzenia doświadczeń i nabywania zdolności ich przekształcania w kierunku większego zróżnicowania, stanowi priorytetową wartość interakcyjnych spotkań z wychowankami.

W działania pedagogiczne na rzecz pomagania dzieciom w rozwoju **zaangażowani powinni być, oprócz nauczycieli i personelu przedszkola, także rodzice**, których wiedza o dziecku, preferowany system wartości oraz światopogląd powinny być elementami wspólnych uzgodnień i podejmowanych decyzji względem dbałości o losy podopiecznych. Praca przedszkola oparta na zasadzie *drzwi otwartych dla rodziców* jest gwarantem zrozumienia idei przewodnich programu *Nasze przedszkole*, a tym samym nadzieją na urzeczywistnienie założonych w nim celów edukacyjnych. Tytuł programu jest kwintesencją sposobu pojmowania i organizowania działalności pedagogicznej placówek przedszkolnych (szczegółowe zasady organizowania współpracy z rodzicami wraz z propozycjami spotkań zawarte zostały w jednym z rozdziałów tego programu).

W założeniach programowych główny nacisk położony został na aktywność dziecięcą w różnych jej obszarach: społecznym, językowym, poznawczym, artystycznym, ruchowym i zdrowotnym, **co skorelowane zostało z obszarami edukacyjnymi** zaproponowanymi przez MEN w podstawie programowej.

Główne cele wychowania przedszkolnego określone w podstawie programowej rozbite zostały na cele szczegółowe, określone w rozdziałach *Cele edukacyjne* oraz *Cele operacyjne*, sformułowane po przedstawieniu treści z każdego obszaru, określone jako *Oczekiwane efekty aktywności dziecka*.

Osiągnięcia dzieci powinny być stale monitorowane, co ułatwić mogą zaproponowane w programie zasady i metody diagnozowania rozwoju dzieci wraz z załączonymi narzędziami pomiarowymi.

Przedszkole jest dla dziecka pierwszym miejscem nabywania doświadczeń w instytucjonalnie zorganizowanym środowisku i **w celowo zaplanowanym procesie**. Dorośli (rodzice, nauczyciele), świadomi roli, jaką w życiu odgrywają pierwsze kontakty, relacje, wrażenia, odczucia, powinni dołożyć wszelkich starań, aby okres edukacji przedszkolnej był dla dziecka nie tylko obfity w korzystnie wpływające wydarzenia, ale przede wszystkim, aby odbywał się on w atmosferze wzajemnej życzliwości, zaufania, poszanowania praw, otwarcia na „inność”.

Podczas realizacji głównego życzenia auterek, aby wszyscy uczestnicy procesu edukacyjnego wzajemnie chcieli siebie słuchać i przy tym dobrze się bawili, działając w różnych obszarach aktywności, możliwe jest, **aby dziecko kończyło edukację przedszkolną szczęśliwe, bogate w doświadczenia, gotowe do ekspansji w nowym środowisku szkoły**.

Pamiętać należy jednak stale, iż każde dziecko jest swoistą indywidualnością, z określonymi potrzebami i możliwościami, co wymusza na nauczycielu konieczność ciągłego, empatycznego wczuwania się w nie i właściwego organizowania przestrzeni edukacyjnej. W szczególności dotyczy to dzieci z niepełnosprawnościami, w przypadku których stawiane wymagania z zakresu poszczególnych umiejętności i wiadomości powinny uwzględniać ograniczenia wynikające z ich niepełnosprawności.